

Esperesi jelentés az Abaúji Református Egyházmegye Közgyűlésén Encs, 2021. július 18-án

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Szolgatársak és Küldöttek! Kedves Vendégeink!

Nagy szeretettel köszöntök mindenkit az Abaúji Református Egyházmegye ez évi rendes közgyűlésén. Köszöntöm nagytiszteletű Szőnyi Tamás esperes urat a Borsodi Egyházmegyéből, nagytiszteletű Mészáros István esperes urat a Zempléni Egyházmegyéből és dr. Szemán Ákos urat – egyházkerületünk presbiteri főjegyzőjét, a Zsinat Jogi Bizottságának elnökét. Köszöntöm közgyűlésünk minden alkotó tagként, vagy tanácskozási joggal jelenlévő lelkipásztorát, tisztségviselőjét és az érdeklődő gyülekezeti tagokat. (És köszönjük az Encsi Egyházközségnek, hogy helyet adtak a Közgyűlés számára ma is.)

Szeretett Testvéreim!

Az egyház Urának szavával, ígéréteivel köszöntelek Benneteket: ***Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük. (Mt 18,20)*** Ez az ígélet az Abaúji Református Egyházmegye (jobbára kis) gyülekezeteiben különösen is nagy buzdítás a számunkra. Mint ahogyan az Ézsaiási igéből is nagy-nagy biztatás, hogy Akiról a próféta (ott még jövő időben szól) az a Valaki: ***A megrepedt nádszál nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja ki, hűen hirdeti (betölti és kezeli) a törvényt. (És 42,3)*** És: ***Nem kiált, nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán. (És 42,2)***

Talán a három évtizednyi szórványelőadói múltam is hozzájárult, hogy ezek a szavak az én elmémbe és szívembe már régen azt a gondolatot és (élet)érzést költöztették, hogy az egyház Urának nemcsak az impozáns, jól szervezett, Óróra bizonyosságot tevő egyházi eseményekben, közel korlátlan anyagi lehetőségek közt élő, nagy létszámú gyülekezetekben, hanem a ***megrepedt nádszál és füstölgő mécses*** állapotra jutott kicsiny közösségekben is telhet kedve. Mi több, kegyelméből öröködik rajta, hogy a ***megrepedt nádszál ne törjön végleg össze*** és a füstölgő mécses ne aludjon ki végsőképpen. És nyilván, minden követőjére egyaránt vonatkozik, az is, hogy: ***íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. (Mt 28,20b)***

Jelentésem elhangzása alatt, kérem, hogy egy-egy mondatnál járva, igyekezzünk megtalálni Abaúj jelen helyzetének párhuzamait ezekben a most hozzánk szóló bibliai igékben.

Köszönöm az Egyházmegyei Tanácsnak akár az elmúlt esztendő alkalmain, vagy akár csak az elmúlt héten is tanúsított, a döntésekhez való felelős hozzáállását, ezen belül a tagok az ügyekre odaszánt idejét, energiáját, lelkesedését.

Köszönöm pénztárosunk és megbízott számvevőnk lelkiismeretes munkáját. Köszönöm az előadóknak, hogy mivel időben benyújtották jelentéseiket, ezért – aki akarta, már olvashatta azokat az egyházmegyei honlapon. Ebből is következik az, hogy a mai közgyűlésünkön az időnkkel – reménység szerint – jól tudunk gazdálkodni.

Köszönöm főgondnok úr, főjegyző asszony, közvetlen munkatársaim (köztük hozzátartozóim) szükség szerinti rendelkezésre állását, az értelmes, előre tekintő megbeszéléseket, egyeztetéseket. Ugyanezt az (egyházmegyei, gyülekezeti és lelkeszi érdekeket egyaránt szem előtt tartó) támogatást és segítséget kérem az Egyházmegye mostani Közgyűlésétől és az Egyházmegye egészétől is, hogy közösségben együtt gondolkodva és szolgálva végezhessük feladatunkat; mindezekben bölcsességet, vezetést, erőt és áldást kérve a Szentlélek Istentől...

1. – Egyházközségeink státuszában a múlt éven nem történt változás. Most azonban a Komjáti körzetből érkezett hozzánk a missziói körzetté vál(hat)ás iránti kérés.

Egyházmegyénkben jelenleg 81 anyaegyházközség és 13 missziói egyházközség van, (ez négy körzetben: Baktakék, Beret, Detek; Hernádcéce, Fony, Korlát; Szemere, Fulókércs és Litka; Hernádszentandrás, Hernádbúd, Gibárt, Pere.) Ezen egyházközségek, pontosabban: lelkipásztori körzetek az egyházmegye rezsiköltségekben nyújtott, valamint az egyházkerület lelkészi fizetéshez adott, 50-50%-os támogatásával még fent tudják tartani a lelkipásztori állást.

Ezek az egyházközségek – jelen állapotok szerint – még továbbra is önállóak, választójoguk a közegyházi választásokra nézve mindeddig érvényben van, ám lelkipásztoraikat egyházkerületünk püspöke rendeli ki. Leányegyházközségeink száma 5. [Boldogkőváralja (Hernádcéce), Borsodszirák (Ziliz), Krasznokvajda (Szászfá); Csenyété (Baktakék), Pamlény (Szászfá)]. Szórvány gyülekezeteink száma 6, ahol kisebb-nagyobb gyakorisággal tartanak istentiszteleteket.

Ami a számokat illeti: Az egyházmegyében, a 94 egyházközségben összesen 7 975 választó szerepel a névjegyzékekben 12 088 becsült, vagy nyilvántartott lélekszámú „*merítési lehetőség*ből”. Jelenleg 49 olyan egyházközségünk van, ahol a választói névjegyzékbe felvettek száma nem éri el a 70 személyt. 26 egyházközség létszáma 70 és 140 közötti, 9 gyülekezet választó tagjainak száma 140 és 200 között van, 200 és 400 közötti szintén 9 gyülekezet jelenleg. Az arányok bár nem nagyon változtak, ám 235-tel kevesebb választót tarthatunk már csak nyilván. Istennek hála, minden gyülekezetben megoldott a lelkipásztori szolgálat.

A jövő évi **főgondnoki és presbiteri tisztújításokra** készülve néhány dolgot szem előtt kell tartanunk. A Zsinat ez év tavaszán – a presbiteri létszámokra vonatkozóan – országos érvénnyel úgy döntött, hogy a gyülekezetek presbitériumának létszáma a jövőben minimum hat kell, hogy legyen, plusz 25%-nyi, ez esetben 2 pótpresbitert is választani kell. E mondat elhangzásakor az abaúji kisgyülekezetek lelkészeinek és küldötteinek szíve – gondolom – hatalmasat dobbant, ahogyan ezzel a Tiszáninnyi zsinati tagok is voltunk a törvény megszületésekor, ám minden érvelésünk ellenére alulmaradtunk. Ez a hír azért nem közömbös és kivált nem örömteli Abaúj számára, mert mintegy harminctól több gyülekezetben már a 2017-es tisztújítás során is képtelenek voltak, vagy csak nehezen tudtak 6 fővel működő presbitériumi létszámot elérni. Amennyiben a törvény így marad, a kis létszámú, ám jelenlegi keretek között még évekig működni képes gyülekezeteinket tulajdonképpen fel kellene számolni. Legalábbis, ahol a presbitériumok nem tudnak majd ilyen létszámban felállni, ott a gyülekezetek a választójogukat sem tudják többé gyakorolni, hiszen a közegyházi tisztségekre a presbitériumok, nem pedig a valami úton-módon nyilvántartott „*prédikáló helyek*” közösségei tudnak szavazni.

Ezeknek a – mára néhány hűséges lélekből álló – gyülekezeteknek még megvannak a több száz éve álló templomaik. A lelkipásztoraik rendszeresen tartanak számukra istentiszteletet, ahová a hívek (nem dús nyugdíjból, de) a nagyokkal arányokban mégis vetekvő perselypénzt visznek magukkal, fenntartói járulékot fizetnek, Isten dicsőségére adakoznak, úrvacsorával élnek. A „*kisunokát*” az elszármazott gyermekek még hazahozzák megkereszteltetni, hiszen (bár lehet, hogy azt is csak kézlegyintéssel illethető, „*nosztalgikus kötődés miatt*” tették, de) itt is esküdtek.

Tehát, alapvetően nem volna baj, csak annyi, hogy fogyatkoznak, amit, olyankor, ha odáig ér a folyamat, maguktól jeleznek az „*utolsó mohikánok*”. Erre egyházmegyénkben idáig úgy három-négy évente került sor egy-egy teljesen elfogyott közösség esetében, viszont, ha a törvény így marad, jövőre az abaúji gyülekezetek akár 30-32 egy csapásra lehetetlenülhet el, illetve szűnhet meg idejekorán.

Megnyugtató, hogy a Közgyűlésünkön jelen lévő dr. Szemán Ákos jogi bizottsági elnök úr ígéretét bírjuk arra nézve, hogy újból a zsinati törvényhozás elé kerül(*het*) a vonatkozó szakasz.

2. – Hivatal és számvizsgálat

Ezen az éven sem a korábbi, hanem a 2021-es módon történt meg egyházmegyénkben a gyülekezetek hivatalvizsgálata. Azaz, nem a számvizsgálók mentek a helyszínekre, hanem a 2021-es év szám- és hivatalvizsgálati anyagait kértük eljuttatni a számvizsgálókhoz, akik azokat otthon, nyugodt körülmények között áttanulmányozva tudták jóváhagyásra ajánlani, vagy ha olyat tapasztaltak, megjegyzéssel ellátni. Köszönöm a számvizsgálók és a lelkipásztorok többségének figyelmes és odaadó munkáját.

3. – Misszió

Egyházmegyénk közössége nevében köszönetet mondok minden lelkipásztortársamnak, főgondnokainknak, presbitereinknek és mindazoknak, akik a pandémia úgy-ahogy lezajlott elmúltával igyekeztek mindent józan következetességgel, lelkiismeretes szolgálatban a régi mederbe visszaterelni.

A világvilágjvárvány hosszú időszaka után, milyen jó megtapasztalni, hogy újra egymás közelségében tarthatjuk alkalmainkat, újra személyes közösségben lehetünk egymással, újra eljuthatunk országos, kerületi és egyházmegyei rendezvényekre egyaránt. Mostanára már nem is annyira az újdonság varázsával ható, hanem megszokott valóság lett számunkra, hogy ez (tavaly május óta) megint megtehető.

Persze, némelyest elszoktunk a társasági élettől, a kézfogástól, a másik megérintésétől, az öleléstől, a korábbi szívélyes atyafiságtól.

Istenünk a járvány idején jócskán megpróbálta hitünket, állhatatosságunkat, a bajokhoz való hozzáállásunkat, keresztyéni türelmünket. A járványhelyzet testileg, lelkileg, anyagilag sokakat összetört és jócskán megviselte gyülekezeteinket, közösségeinket is, most pedig az orosz-ukrán konfliktus, a háború felénk közeledésének réme tart nem kis izgalmak, rettegések között bennünket.

A mi mennyei Atyánk mostanára tehát új próbák, kihívások, feladatok felé terelget bennünket. Nyilván, nem csak annyit szeretne, hogy a régi kerékvágásba visszaterelődjön az életünk, hanem az a jogos igénye, hogy valamennyien – ahányan csak megtartattunk a járvány idején, s akikre nem zúdul napjainkban háború nyomorúságainak özöne – mi mind felismerjük, hogy mivégre tartattunk meg.

Minden kétséget kizáróan arra, hogy az átélt nehézségek között és után, mi felismerjük és hirdessük a múlt tapasztalataira nézve az Ő csodálatos szabadítását. Amit a legtökéletesebben annak az Úrnak a halálában, feltámadásában, mennybemenetelében jelentett ki előttünk, Aki ma is az Ő régi-új parancsát adja az Őt követőknek, miszerint: *Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást. (Jn 13,34-35)*

Ezért hiszem, hogy mindannyiunknak megvan a maga nagyon szép feladata ebben a háborgó, erkölcsében züllő világban. A lelkipásztornak, gondnoknak és presbiternek elsődleges, nagyon szép küldetése, hogy ki-ki a maga helyén, a neki adatott képességei szerint, Krisztustól tanult, szeretetben fogant találékonysággal – kivált a bajok idején – megszólítsa, vigasztalja, erősítse, bátorítsa, támogassa a rábízottakat.

4. - Intézményeink: Oktatási és Szociális Intézmények

Egyházmegyénkben két gyülekezeti fenntartású általános iskola is működik: Göncruszán és Szendrőben. Ugyanitt a két egyházközségben gyülekezeti fenntartású, továbbá Tomoron és tavalytól immár Encsen is (!) egyházkerületi fenntartású óvoda várja a kicsinyeket.

Szociális intézmények is vannak egyházmegyénkben. A gondozó szolgálatok (házi segítségnyújtás és nappali ellátás formájában) több száz idős, beteg felebarátunk életét teszik könnyebbé, élhetőbbé. Több gyülekezetben is működik ilyen szolgálat (Abaújvár, Novajidrány, Perkupa, Szendrő, Szögliget). Csak a Perkupai Diakóniai Központ mintegy 30 településen biztosít ellátást 450 körüli számban a rászoruló időseknek és betegeknek.

Ezzel együtt a munkatársak foglalkoztatása számos családot is kenyérhez juttat. Fontos még megemlíteni, hogy 2019. nyarától Encsen „Idősek Otthona” is működik egyházkerületi fenntartásban, mintegy 150 férőhelyes kapacitással.

5. – Népmozgalmi adatok

Az abaúji reformátusok száma felől – legalábbis a lélekszámot illetően – az ez évi népszámlálás eredményét látva fogunk majd újból tisztább képet látni, s talán a missziói feladataink vonatkozásában is növekvő felelősségünkre eszmélni. Már itt, előre kérek mindenkit, hogy a szeretteit és ismerőseit is biztassa arra, hogy válaszoljanak a felekezeti hovatartozás felőli kérdésekre, akkor is, ha a kérdezőbiztos ezen elegánsan túlsiklana, vagy lebeszélni akarna minket. Erre az interneten is (így, aki ezt igényli: annak a lelkészi hivatalokban is) lesz lehetősége a vallási vonatkozású kérdésekre felelnie – névtelenül. Jó lenne, ha a magyar társadalom tagjai inkább a züllő erkölcsiség ellenében; a nemiség, a nemi identitás megváltoz(*tathatá*)sára irányuló, istentelen törekvések tekintetében lennének annyira szemérmesek, mint amennyire kényes adatnak tartják a felekezeti hovatartozással kapcsolatban (*csak remélni tudjuk, hogy a kérdőívekben majd érthetően*) feltett kérdéseket. Persze, az így előálló statisztika tükrében egészen más dolog lesz szemlélni, hogy a gyülekezeteinkben jelenleg hány nyilvántartott, egyházfenntartói járulékot fizető, választói névjegyzékben szereplő személy van, és öközülük hányan is vesznek részt aktívan az egyházi életben. Mindemellett – néhány kivételtől eltekintve – a választói névjegyzékbe felvettek és a becsült lélekszám tekintetében is folyamatos (objektív) apadást tapasztalunk. A településeken magukat reformátusnak vallók közül – a KSH adatokhoz viszonyítva – úgy 40-45% tart valamilyen kapcsolatot gyülekezeteinkkel. A választói névjegyzékben szereplők nagyjából 15-25%-a jár istentiszteletre vasárnaponként, és 30-40%-a él ünnepeken úrvacsorával, kis gyülekezetekben persze ez egészen magas arányokat ér el...

A látogatói jegyzőkönyvben kérdezett 2020-as és '21-es adatok különbségei százalékban a következőképpen alakultak: A választói névjegyzékbe felvettek száma szűk 3 %-al, a fenntartói járulékot fizetőké 5,2 %-al, a becsült létszám pedig 15,8 %-al csökkent. A keresztelek száma 24,4 %-al nőtt, a konfirmáltaké pedig 55 %-al nőtt. A házasságokra Isten áldását kérő párok száma szintén 55 %-os növekedést mutat. Temetés 2,7 %-al több volt. A számok mögött azt is kell látnunk, hogy a pandémia, majd annak enyhülése – pro és kontra – egyaránt ráhatással volt minden egyházi eseményre, így a most ismertetett adatokra is.

Számok szerinti összefoglaló táblázat:

	2019.	2020.	2021	Változás	
Választók száma:	8 464	8 210	7 975	- 235	2,86 %
Egyházfennt. jár. fiz:	8 456	8 265	7 836	- 429	5,19 %
Becsült (nyilvántartott) ref.	14 630	14 353	12 088	- 2 265	15,78 %
Keresztelek száma:	306	250	311	+ 61	24,4 %
Konfirmáltak száma:	150	120	186	+ 66	55 %
Házassági esküt tett párok:	70	69	107	+ 38	55 %
Temetések:	400	451	463	+12	2,66 %
Hozzánk tért:	3	2	5	+3	
Úrvacsorázók szám:	19 001	10 103	9 773		

6. – Pénzügyek

Az *Egyházmegye pénztárának* gazdálkodása a szokott mederben és kívánt rendben folyt. A számvevő úr jegyzőkönyvéből erről részletesebben is hallhatunk majd. Az Egyházkerület által továbbított, megjelölt célú összegeket takarékosan és rendeltetésszerűen használtuk fel, csakúgy, mint a saját bevételeinket.

Sem az egyházmegye, sem a gyülekezetek nem szenvedtek hiányt, a szokott és igényelt támogatásokat megkapták. (Missziói, infrastrukturális támogatások, építési segély továbbítása, egyházmegyei segélyek.)

Pandémia miatti bevételeik kiesése miatt az egyházmegye minden gyülekezete megkapta – missziói támogatásként – az ingatlanok biztosítási összegének 50 százalékát. (Ezt idén is tervezzük, annál is inkább, mert a biztosítások ez éven történő rendezése várhatóan nagyobb összegeket fog igényelni az eddigieknél.)

A Bérfizető Pénztárral kapcsolatban idézem az ez évi egyházmegyei számvevői vizsgálat mondatait:

„A bérfizető pénztárhoz anyag nem állt a rendelkezésemre, ellenőrzése nem történt meg. Nem volt rendelkezésemre álló információ a lelkészi fizetések bérfizetői pénztárba történő befizetéseinek naprakész állapotáról, elmaradásokról, tartozásokról, illetve a Református Lelkeszi Nyugdíjintézet felé történő járulékfizetések megtörténtéről és helyességéről. Összességében a folyamatos és időben történő lelkészi bérkifizetések fenntartására létrehozott bérfizető pénztár a kapott információk alapján nem tölti be tökéletesen a tervezett funkcióját. A korábbi és a jelenlegi lelkészi státuszok alatt felhalmozott gyülekezeti tartozások folyamatos halmozódást mutatnak. Javaslat: a tartozások aktuális kimutatásával, a tartozások törlesztésére megállapodások az adott lelkészi hivatalokkal, és ezáltal az eredeti célokra visszaállítani a bérfizető számla működtetését. Amennyiben a későbbiekben a tartozások visszafizetésével kialakult „tabula rasa” állapot után a tartozások felhalmozódása újra elindul, úgy felül kell vizsgálni a bérfizető pénztár fenntartásának szükségességét.” – eddig az idézet.

Ezért továbbra is kérjük, hogy rendszeresen és folyamatosan történjenek meg mégis az utalások, hogy a lelkipásztorok időben megkaphassák javadalmukat. Az előző elnökség a tartozó gyülekezetek esetében, azok elnökségeivel tervezte a személyes egyeztetést, – ami, ugyancsak a járvány miatt – csak telefonon és csak néhány esetben történhetett meg. A felhalmozott adósságok rendezésének ütemezése, vagy más megoldás keresése céljából a kapcsolatot felvesszük az adott egyházközségek elnökségeivel.

Egyházközségeink gazdálkodásáról:

2021-ben a gyülekezetek – a szám adatok bizonyossága szerint – visszaálltak a „normál működésre”. Sőt, növekedés is mutatkozott. A bevételek (egyházfenntartás és persely) is és a kiadások (pl. a lelkészi fizetések) is emelkedtek pár helyen. Bevételek jobban. Soha (20 éves visszatekintésben) ennyi pénztári maradvány nem volt az egyházközségeknél, mint 2021-ben. Persze, a még el nem költött pályázati pénzek is nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyházközségek az általában 200 M Ft-ot meghaladó korábbi maradványaikhoz képest, összességében: **872,5 M Ft-al** zárhattak.

7. – Egyházközségeket illető személyi ügyek, változások

Nyugdíjba ment főtiszteletű Csomós József lelkipásztor testvérünk Göncről. Innen kívánunk nekik boldog, hosszú nyugdíjas éveket.

Nem gyász hír ugyan, de gyászos körülmények okán mondott le lelkipásztori jogállásáról Mészáros Viktória Erzsébet – alsóvadáson szolgált – testvérünk múlt év március 15-i hatállyal.

Helyére Svantner Gergőt rendelte ki egyházkerületünk püspöke, meghívás útján történő választását – ha jól tudom – már tervezi az egyházközség presbitériuma.

Encsen Gönczy Anna, Halmajon pedig Tóth Henrietta kezdte meg exmisszus-segédlelkési szolgálatukat. Anna a héten továbbköltözött, Henrietta számára még itteni folytatás következik.

8. – Családi események a lelkipásztorok és gyülekezetek életében

Elköltözés: A tavalyi évben ment el a minden élők útján Bákai Imre Lajos nyugdíjas lelkipásztor testvérünk, aki az Edelény-borsodi gyülekezetben szolgált, továbbá Gál Katalin lelkésznőt az Izsófalván betegségében is hűséggel végzett szolgálatából hívta haza Megváltó Ura.

Együttérzéssel gondolunk a gyászoló családokra és gyülekezetekre, Istentől kérve számukra vigasztalást.

12 gyülekezeti tisztségviselő elköltözéséről név szerint is megemlékeznek a jegyzőkönyvek. Ők a következők: Bacsó Istvánné gondnok (Fulókércs), Presbiterek: Ádám Eszter (Szikszó) Ambrus László (Baktakék), Bodnár Antalné (Rudabánya), Csihon László (Damak), Dézsy Sándor (Abaújkér), Lovász Zsolt (Ziliz), Móré Imre (Halmaj), Popovics Jánosné (Arka) Ráki Bálintné és Veres Andrásné (Szőlősardó) valamint Ruzskay Benjámín (Litka). Egy perces felállás után: *„Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömébe.” (Mt 25,21)*

A sírókkal együtt sírunk, és kérjük Isten vigasztaló kegyelmét a gyászoló családokra és gyülekezeti közösségekre.

Egyházmegyénk testvéri közösségében szeretettel és áldáskívánással gondolunk mindazokra a lelkész-, főgondnok- és presbiter testvérekre, akiknek családjában említésre méltó esemény történt az előző esztendőben. Így hát: az örülőkkel együtt örülünk.

Marjai Pál szikszói és egyházmegyei főgondnok úr, tavaly júl. 10-én kérte Istenünk áldását házasságkötésére. Rá nem sokkal később, augusztus 6-án Pogácsás Patrik – tavalyig volt encsi segédlelkész – kérte Istenünk áldását házasságkötésére. Reméljük, jövőre már olyan örömök átélői lehetnek, mint amelyet Isten a Balogh házaspárnak adott.

Születés: Ugyanis Balogh Milán abaújszántói lelkipásztor testvérünk és felesége, Séra Borbála házasságát Istenünk – immár – harmadik gyermekkel áldotta meg, Barnabás 2021. október 27-én született: **„Íme, az Úrnak öröksége, a fiak; az anyaméh gyümölcse: jutalom.”**

Még egyszer megköszönöm közvetlen munkatársaim és hozzátartozóim mindenben segítő eddigi szolgálatát.

Magam is igyekszem Istenünk dicsőségére és az Egyházmegye épülésére végezni további szolgálatomat.

Kérem jelentésem elfogadását.

Encs, 2022. július 3.

Kusnyír László
abaúji esperes